



STORTINGET

Representantforslag 39 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Henrik Asheim, Hårek Elvenes, Tore Vamraak, Nikolai Astrup, Mathilde Tybring-Gjedde og Mudassar Kapur

Dokument 8:39 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Henrik Asheim, Hårek Elvenes, Tore Vamraak, Nikolai Astrup, Mathilde Tybring-Gjedde og Mudassar Kapur om en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved kabling av kraftoverføring mellom Bærum og Oslo

Til Stortinget

Bakgrunn

Statnett sendte i august 2019 søknad til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om konsesjon for å få bygge ny 420 kV-forbindelse for kraftoverføring fra Hamang i Bærum kommune til Bærum transformatorstasjon ved Øverland i Bærum kommune og videre til Smestad transformatorstasjon i Oslo kommune. Søknaden ble begrunnet med at dagens 300 kV luftledning, som er fra 1952, nærmer seg sin tekniske levetid. Videre er kapasiteten på dagens kraftledning på strekningen Hamang–Smestad lav, og strømforbruket i Stor-Oslo øker. For å sikre forsyningssikkerheten til Bærum og Oslo er det derfor nødvendig å bygge en ny forbindelse med høyere kapasitet enn dagens. Statnett har i sin konsesjonssøknad lagt ved beregninger av verdien av de frigjorte arealene. Disse beregningene har imidlertid blitt kritisert av flere miljøer for å ha lagt for lave tomteverdier og miljøulempen til grunn.

NVE fattet 30. august i år vedtak om anleggskonsesjon som gir Statnett tillatelse til å bygge og drive den rundt 12 kilometer lange 420 kV-forbindelsen som luft-

ledning. Både Oslo kommune og Bærum kommune har vedtatt innsigelse mot Statnetts forslag om luftledning. NVE har med dette vedtaket avvist anmodningen fra de to berørte kommunene om å gi konsesjon til samme forbindelse som jordkabel i bakken. Saken er brakt inn for Olje- og energidepartementet (OED) som klageinstans. I møte mellom daværende olje- og energiminister Tina Bru og ordfører i Bærum, Lisbeth Hammer Krog, 3. september 2021 fikk Bærum kommune en orientering om at OED, når og hvis de får saken, vil legge opp til en bred behandling av innsigelsesaken.

Forslagsstillerne viser til brev fra Bærum kommune, der kommunedirektøren skriver at den planlagte kraftoverføringen vil ha store konsekvenser for nærmiljøet i et av Norges tettest befolkede områder dersom den bygges som luftspenn. De planlagte mastene er i snitt 38 meter høye, mens eksisterende master i snitt er 21 meter høye. Dette vil gjøre ledningen mer synlig enn dagens ledning, spesielt på avstand. En ny ledning med høyere spenning vil også gi et høyere støynivå. Mange boliger vil videre få magnetfeltnivåer over utredningsnivået på 0,4 μ T.

Kommunedirektøren i Bærum kommune trekker også frem at Statnetts løsning med luftspenn vil forverre situasjonen for flere titusener av innbyggere i Oslo og Bærum og båndlegge arealer som trengs for utbygging av samfunnsnyttig infrastruktur, herunder skoler og sykehus, i det området av landet som har størst arealpress. Den løsningen som velges nå, vil stå i 50 til 100 år. Derfor er valg av løsning et valg for generasjoner.

Det påpekes av kommunedirektøren i Bærum at en kabling på strekningen vil ha positive effekter for nærmiljøet. En kabel i bakken vil fjerne de visuelle virkningene av dagens luftledning. Dette er positivt for nærmiljø og bebyggelse, landskapsvirkninger og kulturmiljø. Kabel vil også redusere magnetfeltet, og det vil ikke være noe støy

fra anlegget når det er i drift. Kabelalternativet vil også frigjøre areal. På strekningen Hamang–Hagabråten vil byggeforbudsbeltet være 11 meter, mens traseen mellom Hagabråten og Smestad vil frigis helt. Dette kan ses på som positivt for alternativ arealutnyttelse langs traseen.

NVE begrunner sitt vedtak med at investeringskostnadene isolert sett er betydelig høyere ved en kabelløsning kontra luftspenn. Det vises til at målt i 2019-kroner har Statnett beregnet at en ny luftledning mellom Hamang og Smestad vil koste 280 mill. kroner, mens en kabel i bakken vil koste 1 180 mill. kroner. Etter NVEs vurdering er nyttevirkningene av å legge kabel ikke store nok til å forsvare den økte kostnaden. Samtidig erkjenner NVE at kabel på denne strekningen er en likeverdig teknisk god løsning som luftledning.

Forslagsstillerne viser til at Bærum kommune ved kommunedirektøren i sin klage legger til grunn at NVE ikke har tatt inn de samlede samfunnsøkonomiske fordeler og ulemper i sine beregninger. Tvert imot mener de NVE avviser å bruke boligpriser for verdsetting av nærføringseffekter av ledninger, og viser at det ikke er forvaltningspraksis for dette i konsesjonssaker. NVE er imidlertid enig i at frigjort areal potensielt kan brukes til å realisere utbyggingsverdier, men mener i likhet med Statnett at det er vanskelig å sette en verdi på de frigjorte arealene. NVE avviser spesifikt en verdsetting som legger til grunn at ulempene ved å bo i nærheten av en kraftledning blir større i et av landets tettest befolkede områder enn i områder med mindre befolkningstetthet.

Statnett har i sin konsesjonssøknad lagt ved beregninger av verdiene av de frigjorte arealene i sin sammenligning av de to alternativene luftspenn kontra kabel, og kommet frem til at disse er lavere enn merkostnadene ved en kabel. Disse beregningene har imidlertid blitt kritisert av flere miljøer for å ha lagt for lave tomteverdier og miljøulempene til grunn. Beregninger utført både for lokale grunneiere og for Bærum kommune viser andre resultater. På bakgrunn av dette viser Bærum kommune ved kommunedirektøren til at de samfunnsøkonomiske analysene Statnett og NVE har fremlagt, ikke er fullverdige, og det foreligger derfor ikke et godt nok grunnlag for å konkludere med at luftspenn klart er en mer samfunnsmessig rasjonell løsning enn jordkabelalternativet. Andre utredninger viser at verdien av frigitte tomteareal og reduserte miljøulempene som følge av jordkabelalternativet langt overstiger merkostnaden.

Kommunedirektøren i Bærum viser i sin klage til at gjeldende «kabelpolicy» vedtatt av Stortinget ved be-

handlingen av stortingsmeldingen Meld. St. 14 (2011–2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet, jf. Innst. 287 S (2011–2012), legger til grunn at transmissjonsnett på 300 og 420 kV skal bygges som luftledning. Kommunedirektøren viser til at det åpnes for unntak fra kravet om luftledning for områder der (1) luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som for eksempel i byer og ved kryssing av store sjøområder, eller (2) dersom merkostnaden for kabling av en begrenset delstrekning kan forsvares ved at det gir særlige miljøgevinster sammenliknet med luftledning og/eller en begrenset strekning med kabling kan gi en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning. Kommunedirektøren i Bærum påpeker i sin klage at det siste er tilfelle i denne saken, og mener det fremstår som inkonsekvent at NVE fastslår at kabelalternativet i utgangspunktet er i strid med Stortingets vedtak, så lenge Statnett faktisk har utredet dette alternativet som et fullverdig alternativ og NVE selv anser det som et akseptabelt alternativ.

Forslagsstillerne viser til at både Bærum kommune, og klage fra berørte velforeninger, boligsameier, borettslag og boligeiere i Oslo og Bærum som ble oversendt NVE 11. oktober 2021, mener de har god grunn til å peke på at NVE ikke i tilstrekkelig grad har forsøkt å kvantifisere hverken de negative virkningene av luftspenn eller de klart positive virkningene av kabel. De peker på at hensynet til allmenne og private interesser derfor ikke er godt nok synliggjort og vektlagt i avgjørelsen.

Bærum kommune trekker frem at de oppfatter det som en svakhet i prosessen og i forholdet til god forvaltningsskikk når NVE ikke vil stille krav om ytterligere utredninger på områder som er særs viktige for å avveie samfunnsnyten i valg mellom alternativer og som berører så mange mennesker.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved en kabling kontra luftspenn på den planlagte 420 kV-strekningen for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.

1. desember 2021

Jan Tore Sanner

Tore Vamraak

Henrik Asheim

Nikolai Astrup

Mudassar Kapur

Hårek Elvenes

Mathilde Tybring-Gjedde